

May Young, Akilinganisha Maombolezo kutoka kwa Majirani wa Kale wa Israeli wa Mashariki ya Karibu, Kipindi cha 2.

Huyu ni Dk. May Young katika mafundisho yake ya kulinganisha maombolezo kutoka kwa Majirani wa Kale wa Mashariki ya Karibu ya Israeli, Kipindi cha 2.

Karibu tena. Kwa hivyo katika mhadhara huu na wakati huu, ningependa kuzungumza juu ya ulinganisho kati ya maombolezo na majirani wa zamani wa Mashariki ya Karibu wa Israeli.

Kwa hiyo hapa, tukilinganisha maombolezo, tukitazama tamaduni jirani zilizozunguka Israeli, na kuona ni aina gani ya tofauti tunazoweza kupata katika Biblia. Kwa hivyo ni nini baadhi ya kufanana, ambayo mimi itabidi kumweka nje baadhi ya kwamba, ni baadhi ya tofauti, na hatimaye, hapa mwishoni, mimi itabidi tu aina ya muhtasari wa kile sisi kupata katika tamaduni mbalimbali na kugusa juu ya baadhi ya kufanana na tofauti. Lakini mwisho, nitaweka, unajua, kile tunachoweza kujifunza kutoka kwa aina hizi za kulinganisha pia.

Na kwa hivyo, nitafanya hivyo mwishoni tunapofikiria juu yake. Kwa hivyo tunapofikiria majirani wa zamani wa Israeli Mashariki ya Karibu, tutazingatia nani leo? Kwa hivyo tutaangalia aina ya hapa, tutaangalia Misri. Pia tutaangalia Wakanaani na Mesopotamia.

Lakini kile tunachoangalia tunapofikiria juu ya hili ni wakati tunafikiria juu ya kuomboleza, mara nyingi, kuna aina ya aina mbili kuu ambazo tutafikiria hapa. Kuna maombolezo. Hiyo ni aina ya njia ambayo watu wanapenda kuomboleza mazishi.

Kwa hivyo, mahali ambapo watu wanaomboleza kifo, sio lengo hapa. Haya yatakuwa zaidi ya yale tunayoyaona katika suala la tabia ya aina ya maombi tunayopata katika Kitabu cha Zaburi, ambayo inahusika zaidi na dua kwa mungu.

Kwa hivyo hapa uchunguzi wangu ulikuwa kuona, unajua, je, hawa wanajulikana katika utamaduni unaozunguka Israeli ya kale? Je! wao, unajua, huleta maombi ya kuomba msaada kwa miungu yao? Na tunaweza kujifunza nini kutokana na mifano hii ya kale ya Mashariki ya Karibu? Na je, kuna jambo lolote hasa tunalopata katika mifano ya Biblia ambalo ni tofauti katika maombolezo ya Biblia? Na hilo lawezaje kutufundisha kwa njia hii? Kwa hivyo tutaangalia Wamisri kwanza na aina ya maandishi katika Wamisri. Kisha tutaangalia baadhi ya mifano ya Wakanaani, au aina ya, unajua, tunapata nini hapa? Baadhi ya kufanana na tofauti ziko wapi? Tutaangalia baadhi, unajua, tukifikiria kuhusu Ugariti na vile vile Mhiti, halafu hapa Mesopotamia, ambayo ni namna fulani ya kushughulika nayo kama vile Wasumeri na

Wababeli, tunapofikiria kuhusu aina hizo za maandiko pia. Kwa hivyo, tena, huu ni muhadhara mfupi tu juu ya kuzungumza juu, unajua, baadhi ya jumla ya baadhi ya mambo tutaangalia katika michache ya maandiko maalum, lakini tutaangalia, unajua, kile tunachopata hapa hasa.

Tunapoangalia maandishi ya Wamisri hapa, tunachotaka kujua ni kwamba hakuna nyimbo nyingi na sala zinazoanzia Ufalme wa Kale na kipindi cha Ufalme wa Kati. Kwa hivyo unaweza kuona vipindi hapa. Kwa hiyo hapakuwa na wengi hivyo katika suala la kile tunaweza kupata kama sambamba na mifano ya Biblia.

Lakini tunapokuja kwa Ufalme Mpya, kwa kweli una maandishi zaidi ya kulinganishwa au kulinganishwa, lakini sio lazima kama yale tunayopata katika maandiko. Wao si kama maombolezo tunayopata katika Biblia. Lakini kuna mambo ambayo tunaweza kuona katika suala la vipengele ambayo inaweza kuwa mafundisho kwa ajili yetu kama sisi kufikiria jinsi maandiko haya ya Misri aina ya kuakisi uhusiano wao na miungu yao na maombi yao na dua zao na kuomba.

Na kwa hivyo hapa tunapata hapa, hata katika Enzi ya 18, maombi mengi ni nyimbo. Kwa hivyo, wana sifa ya sifa nyingi au za maelezo. Kwa hivyo hiyo inavutia sana hapa.

Kwa hivyo hakuna lazima maombolezo au dua au sifa ya kutangaza au shukrani katika mifano hii au sio mingi sana tunapoona hivyo. Na hiyo inafundisha sana au inavutia sana. Na mimi itabidi kumweka nje kidogo baadaye, pia.

Lakini John Walton, msomi wa Agano la Kale, aliona kwamba ingawa sala za Wamisri zimejaa sifa, hazina sifa za kutangaza au shukrani. Kwa hivyo kuna nyimbo nyingi zaidi za kumsifu Mungu, unajua, zaidi juu ya asili yao na jumla, lakini sio lazima vitendo maalum vya mtu binafsi vinavyofanywa kwa niaba ya mtu anayeomba, ambayo ndiyo unayopata katika maandiko hapa. Aina ya nyakati nyingi watu kwa kweli wangeunganisha pamoja maombolezo na shukrani hapa katika sifa za kutangaza katika Kitabu cha Zaburi pia.

Kwa hivyo, hata hivyo, ni mwepesi wa kusema kwamba hii haimaanishi kwamba hawakuwa na sala za Kushukuru, ila tu kwamba haikuwa sehemu ya ibada yao hekaluni na kwamba wangeweza kusifu miungu yao kwa kiwango cha kibinafsi zaidi. Lakini haikurekodiwa kama sehemu ya ibada rasmi ya hekalu. Na kwa hivyo hilo ni jambo kwetu kukumbuka, pia, tunapofikiria juu ya hilo.

Lakini katika mifano yao iliyorekodiwa, hatupati mengi kuhusu hilo hapa. Na kwa hivyo hapa katika nasaba ya 19 hapa, tunayo mifano fulani hapa inayoonyesha kwamba maombi haya bado ni nyimbo za sifa, lakini sasa yana dua zaidi kidogo. Kwa hivyo unaweza kuwa umeona katika maandishi ya awali kwamba hawakuwa na maombi mengi kwa miungu.

Lakini tena, bado ni tofauti na yale tunayopata katika sala zetu za maombolezo katika maandiko pia. Na kwa hivyo hapa tofauti hapa, nataka kuashiria hapa ni kwanza kwamba kwa kawaida walianza kwa sifa na baraka nyingi. Kwa hiyo, kuna sifa nyingi za miungu zilizotokea hapa.

Na kwa hivyo mwanachuoni Atmar Akil, ambaye anaashiria kwamba ni mara chache Wamisri walikuja na maombi ya moja kwa moja kwa miungu. Kwa hiyo, hawaingii tu na kuleta maombi. Kwa kawaida walikuja na sifa na baraka na hata dua na hatimaye ilikuwa nia.

Ingawa ombi lilikuwa nia yao hatimaye, hayo yalikuja baadaye. Kwa hiyo, walikuja mwishoni kueleza kwa nini sifa zote zilizotangulia zilikuwa za lazima. Kwa hiyo, ninapojadili hili, ninalinganisha hili na, unajua, watoto wako wanapokuja kwako na kusema na kusema, wow, unaonekana mrembo sana leo au, unajua, unajua, unaonekana mzuri sana.

Na nyuma ya hayo, wana ombi. Na hivyo hapa ni aina ya aina ya siagi up, unajua, mtu au, unajua, mzazi au kitu kama hicho kuleta nia ya mwisho, ambayo ni ombi. Na hivyo unaweza kupata kwamba mengi ya mara ndani ya zaidi ya wale aina ya maombi kwamba sisi kuona katika hili pia.

Kwa hivyo, pia kuna tofauti katika maana ya kukubaliwa kwa dhambi na kutafuta rehema kutoka kwa miungu sio kawaida. Hivyo hiyo ni aina ya kuvutia hapa, hasa ndani ya aina ya Misri ya kuandika hapa. Kwa hiyo, kama kuna dhambi, muombaji anaelezea makosa yake binafsi kama matokeo ya ujinga badala ya dhambi.

Kwa hivyo, katika fasihi ya Wamisri, kuna mwelekeo mdogo wa kutafuta rehema ya Mungu au kuomba msamaha kwa kuwa mtazamo wa kawaida kwa ujumla ulikuwa ni kukana kuwa umetenda dhambi kabisa, jambo ambalo linavutia hapa kwa njia hii. Kama hivyo, unajua, tunapata katika maandiko kwamba, unajua, mtunga-zaburi atakuja na kukubali dhambi au aina ya kukubali kwa uhuru kwa njia hii. Lakini hapa haupati hiyo sana.

Na labda hii inapaswa kushughulika na jinsi walivyoona ulimwengu na kitamaduni. Kwa hivyo, aina ya kipengele cha kitamaduni hapa na hii ni aina ya ambapo muktadha wa mtazamo wao wa ulimwengu hapa. Kwa hiyo tunachokipata ni katika dini ya Misri, wanasisitiza kanuni hii ya ma'at au uadilifu.

Na kwa hivyo dhana hii ilishikilia kuwa ulimwengu kwa pamoja kupitia imani ya kitendo na matokeo, pia inajulikana kama kanuni ya kulipiza kisasi. Kwa hivyo, unapofikiria juu ya kanuni ya kulipiza kisasi, kimsingi ni ukitenda mema, utavuna mema. Unafanya uovu, basi ubaya utatokea juu yako.

Na kwa hivyo hapa aina hii ya kitendo na matokeo ambayo yanatokea. Na kwa hivyo hapa hii ni aina ya kuunda mtazamo wao wa ulimwengu na jinsi wanavyoona ulimwengu. Na kwa hivyo ikiwa maaat au uelewa wao wa haki haufanyi kazi inavyopaswa, basi machafuko ni kanuni hizo.

Na hivyo zaidi hasa hapa, wakati sisi kufikiri juu ya haki na ma'at hapa na utaratibu cosmic, kama vile ukweli na usawa, hiyo ni aina ya nini ni kufikiria hapa. Kwa hiyo hapa, kama hiyo haifanyi kazi, basi mna machafuko ambayo yatakuja kwa namna fulani. Hivyo basi, kwa Wamisri kukubali makosa kungevuruga uwiano wa mtazamo wao wa ulimwengu, aina ya ulimwengu hapa.

Na kutangaza hatia ya mtu ilikuwa ni kukubali mchango wake katika machafuko pia, na ambayo yangekuwa na matokeo mabaya, hasa katika maisha ya baada ya kifo na kwa jinsi walivyoiona maisha ya akhera humu ndani. Na kwa hivyo hapa, walichangiaje? Unajua, hata kwa ufahamu wao, unajua, jinsi katika maisha ya baadaye mioyo yao inapimwa karibu na manyoya, aina ya kuona, unajua, hapa, unajua, waliwezaje katika suala la mchango wa haki au machafuko kwa njia hii? Kwa hiyo kuna tofauti hizo. Lakini unataka pia kuona kwamba kuna baadhi ya kufanana kwamba aina ya kuja mbele kutoka aina hii ya kulinganisha pia.

Kwa hiyo, mmoja wao ni aina ya kutambua hapa ni kwamba, unajua, ambao wao ni kuomba hapa. Kwa hivyo hapa, mungu jua, Amun-Re hapa, kwamba wanamtazama kama mungu anayehakikishia ma'at. Kwa hivyo hapa, ndipo ambapo mungu anahakikisha haki ulimwenguni.

Na hivyo hapa, watu wanaweza kweli kuja kwa mungu kwa haki. Kwa kweli wanaweza kuja na kuomba kwa sababu yeye ndiye mdhamini wa hii kwa njia hii. Na kisha Farao, basi, hapa ni mdhamini wa haki katika suala la ulimwengu wa ardhi.

Na kwa hivyo, aina ya adui zake yeyote anaonekana kama anayewakilisha machafuko au ameathiriwa kwa maana hiyo pia. Kwa hiyo hapa, mtu ye yote anayeenda kinyume na Farao anaenda kinyume na miungu katika ufahamu wa namna hiyo. Hivyo tunaona kwamba pia yalijitokeza katika kile sisi kuwa katika maandiko hapa.

Kwa hivyo pale ambapo uelewa wa Waisraeli ni mara nyingi wanaweza kuja kumwomba Yehova kwa sababu Yehova ndiye anayesimamia haki, unajua, haki iko mikononi mwake kwa maana hiyo pia. Na kwamba mtunga-zaburi anaweza kumwomba Mungu kuchukua hatua kwa sababu dhidi ya maadui, kwa sababu wao ni hatimaye dhidi yake, kufanya kazi dhidi yake na kuja dhidi ya maadui kwa maana hiyo. Na kwa hivyo kuna aina ya mawazo sawa kwa maana hiyo ya kuiona kwa njia hiyo pia.

Kwa hivyo hiyo ni kidogo zaidi juu ya aina ya majadiliano mafupi hapa juu ya baadhi ya kufanana na njia ambazo aina ya maandiko ambayo tunaona katika njia za Misri.

Kategoria ya pili nami, zaidi ya Wakanaani na hasa aina ya Ugariti ya mifano hapa. Kwa hivyo haya ni aina ya msingi wa uvumbuzi kutoka kwa tovuti ya marehemu ya Bronze Age ya Ugarit au Ugarit katika Syria ya kisasa.

Na kwa hivyo kile ulichopata hapo, maandishi mengi mara nyingi yalikuwa maandishi ya kiutawala au orodha. Kwa hivyo si lazima zilinganishwe na kile tunachopata katika Zaburi ya Maombolezo. Kulikuwa na uwiano machache katika maandishi ya Agano la Kale, ikiwa ni pamoja na Zaburi.

Lakini haya yalikuwa kama mashairi ya simulizi, si zaburi au sala kwa maana tuliyo nayo kwa njia hii. Kwa hivyo kama katika utafiti wangu hapa, kulikuwa na maombi mawili mashuhuri, mahususi zaidi juu ya hilo. Unaweza kupata hilo katika Kitabu cha Oxford cha Zaburi.

Inaorodhesha aina hiyo ya kina hapa, na kile wanachokiona. Lakini kile tunachopata hapa na kufanana kwao ni kwamba mara nyingi kuna mtindo wa ushairi wa pamoja na aina ya matumizi ya usawa. Kwa hivyo, usambamba unapatikana sana ndani ya ushairi wa Kiebrania hapa na kimsingi ni kifaa cha kishairi kinachoeleza wazo kupitia mistari miwili au mitatu kwa kurudiarudia, visawe na wakati mwingine vinyume.

Na hivyo, unaweza kupata kwamba katika Kitabu cha Mithali kama vile katika Kitabu cha Zaburi. Kwa hivyo, mara nyingi usambamba, aina hii ya mtindo wa kishairi, pia umeenea hapa katika maandishi haya ya Kiugariti pia. Pia walikuwa na mada zinazofanana.

Kwa hivyo, kama wewe kuzungumza juu ya ufalme wa kimungu, ushindi juu ya maadui, shauri la kimungu, na ulimwengu wa chini. Wana baadhi ya aina hizo za mada ambazo tunaweza kuona zikizungumziwa katika Zaburi pia. Kwa hivyo, John Hastings Patton aliona kuwa baadhi ya msamiati walishiriki pia.

Na hivyo hapa yeye aina ya orodha ya aina ya asilimia kwamba tunaweza kuona hapa, lakini pia taarifa kwamba kuna wakati mwingine tahajia tofauti au aina walioteuliwa kwamba ni tofauti hapa. Na kwa hivyo hapa una msamiati ulioshirikiwa, mtindo wa pamoja, mada zilizoshirikiwa. Mengi ya mambo hayo yapo hapa katika suala la kufanana na yale tunayopata katika maandishi ya Biblia pia.

Pia kuna tofauti fulani hapa. Na kwa hivyo hapa, Mark Smith alibaini kuwa mada katika maandishi ya Ugariti wakati mwingine hazikupatikana kwa maana ya kujitolea kwao kwa wafu. Na kwa hivyo hiyo ilikuwa mada iliyoenea kwa maandishi ya Ugarit.

Lakini si lazima tupate hilo katika maandiko ya Biblia. Zaburi inawakilisha mungu wa Waisraeli kama mungu aliye hai na mungu aliye hai. Kwa hivyo hiyo ni tofauti kidogo katika jinsi inavyoonyeshwa.

Hivyo hata katika kufanana, pia kuna tofauti. Kuna tofauti nyingine mashuhuri, nayo ni kwamba maandiko haya yanahusu mungu Baali, na yanaweka mkazo zaidi kwenye aina ya taswira ya kizushi. Tunapata baadhi ya hayo katika Kitabu cha Zaburi.

Una, unajua, Mungu kama, unajua, kuandika mawingu au, unajua, tuna baadhi ya vipengele vya kizushi ndani yake. Lakini kwa hakika, wapo zaidi katika kipengele cha kizushi hapa katika maandiko haya mengine pia. Kwa hivyo hapa, wasomi pia wamesisitiza kwamba aina ya hapa, kama vile tulivyozungumza juu ya aina katika jambo letu la hapo awali hapa, sio kama zile za kibiblia.

Na kwa hivyo wana mashairi ambayo ni mchanganyiko ambao ni tofauti. Na kwa hivyo wana sifa ya maelezo, ya kumbariki mungu. Wana maombolezo na viapo, malalamiko.

Na kisha hawajaainishwa kwa njia ile ile tunayopata katika maandiko ya Biblia. Kwa hivyo hautapata kulinganisha moja kwa moja. Lakini wana, unajua, aina fulani ya kufanana, lakini pia baadhi ya tofauti hapa.

William Hallow anaona kwamba maandishi ya Kiugariti yaliyotolewa katika masomo haya yote si nyimbo wala maombi, na hivyo yanaweza kutumika kwa njia isiyo ya moja kwa moja kuangazia aina ya zaburi ya Biblia kama hiyo. Na kwa hivyo hapa, aina ya kufikiria jambo lile lile, unajua, hatutapata ulinganisho wa moja kwa moja, lakini kwa kweli bado tunaweza kuangalia kile tulicho nacho hapa. Hatimaye, mojawapo ya tofauti za wazi kabisa kati ya maandiko ya Israeli na majirani zake wa kale wa Mashariki ya Karibu ni imani ya mtazamo wa ulimwengu wa ushirikina kinyume na mtazamo wa ulimwengu wa kuamini Mungu mmoja wa maandiko.

Kwa hiyo, majirani zao kwa kweli waliamini katika wingi wa miungu na jinsi miungu hiyo ilivyofanya kazi kwa njia hii. Na tutaweza kuona kidogo zaidi juu ya jinsi miungu wengi baadhi yao kweli aina ya ombi kwa njia hii. Na kwa hivyo sasa tunahamia kwenye mifano ya Wakanaani, zaidi ya mifano ya Wahiti, kwa hivyo kuhama kutoka Ugarit hadi kwa mifano zaidi ya Wahiti hapa.

Kwa hivyo hapa, Milki ya Wahiti katika Uturuki ya kisasa ni aina ya mahali tunapozungumzia hapa, ambayo inaonyesha kwamba hapakuwa na mifano mingi inayolingana na Zaburi za Agano la Kale za Maombolezo pia. Lakini tunapata aina fulani ya kufanana au tofauti fulani ambazo tunaweza kuona hapa. Kwa hivyo, maombi kutoka kwa ufalme wa kale, karibu karne ya 17 KK, yalikuwa ya jumla zaidi katika asili na hayakuandikwa kwa kujibu kama mahususi au hata kuhusishwa na watu mahususi.

Kwa hivyo, zile za awali kwa hakika zilikuwa za jumla zaidi kimaumbile, na aina ya maombi au maandishi ambayo waliyapata hapa. Na kisha, wakati fulani baada ya

ufalme mpya, sala nyingi za kifalme ziliandikwa. Na kwa hivyo hapa, hizi zinatambuliwa haswa kwa watu maalum.

Kwa hivyo, waliwataja wafalme mahususi au wanafamilia wa kifalme ambao walijisomea sala hizi au kwa niaba ya ufalme wao, kwa kawaida wakitafuta msaada kutoka kwa miungu au hali tofauti, usaidizi dhidi ya maadui, tauni, na tiba ya magonjwa. Hivyo wao ni dhahiri aina ya dua kwa mungu hupatikana hapa katika maandiko haya mengi zaidi kwa njia hii. Kwa hiyo, kama majirani wengine wa kale wa Mashariki ya Karibu, Wahiti waliabudu miungu mingi.

Na kwa hivyo, hapa ndipo ambapo mfano unaweza kuona sala moja hapa ya Muwatali, ya pili iliomba miungu 140 ya maeneo 83 tofauti. Kwa hivyo, tunazungumza juu ya mtazamo wa ulimwengu wa miungu mingi ambayo ina miungu mingi akilini, ambayo ni tofauti sana, tofauti sana na ile tunayopata, unajua, katika utamaduni wa Waisraeli, katika Biblia na maandiko, kile kinachoonekana hapo, tu kumtazama Yahweh kwa maana hiyo pia. Kwa hiyo hapa nataka nizungumzie kidogo baadhi ya tofauti na kisha aina fulani ya kuangalia mfano maalum ambao ulinukuliwa hapa na wanachuoni, na kuangalia baadhi ya tofauti na mfanano katika hili.

Kwa hivyo, moja ya tofauti zinazojulikana zaidi katika maombi haya ya Wahiti inahusiana na aina ya mtazamo wa ulimwengu wa shughuli kama zinavyohusiana na miungu yao. Hivyo ni shughuli sana. Kimsingi, unajua, unanikuna mgongo na nitakukuna mgongo wako na, unajua, nitakufanyia hivi.

Unafanya hivi kwa ajili yangu. Na hivyo, hii ni nini mimi kuleta hapa. Na kwa hivyo Gwila Tori aliona kwamba njia hii ya muamala katika maombi hapa ya sala ya kwanza ya tauni ya Mursili II, aliangazia jinsi sala zilizoahidiwa kumtuza mungu wa kike, Arena, mkate na matoleo au sadaka za kinywaji ikiwa ataondoa tauni.

Kwa hivyo kimsingi hapa, aina ya, unajua, kujadiliana au kushughulika na miungu ni aina ya kile ulicho nacho hapa. Zaidi ya hayo, Hayes anapendekeza kwamba maombi ya Wahiti yalikuwa ni hoja au mikakati ya kuwashawishi miungu. Na kwa hivyo hapa neno la Wahiti la maombi linahusiana kwa asili na neno la Kiingereza "hoja.

Kwa hivyo aquar. Na hivyo, moja ya maneno ya Kiebrania kwa ajili ya maombi, Tefillah, ina uhusiano sawa wa kimahakama pia. Na hivyo hapa aina ya kufikiri juu ya hili ni hoja, aina ya ushawishi kwa miungu kwa aina ya kutenda kwa njia hii.

Na kwa hivyo hapa, ingawa baadhi ya istilahi zinaweza kuwepo katika Zaburi za Agano la Kale kwa ujumla, tunachopata hapa ni mawazo tofauti sana na yale tuliyo nayo katika Biblia. Sio mawazo ya shughuli ya kile tunachopata katika Maandiko. Sio hivyo, unajua, unanikuna mgongo, ninakuna wako hapa msogelee.

Kwa kweli, unajua, hata katika manabii katika Mika 6, 8 hapa, ambayo niliwasilisha hapa, kwa hakika inatoa picha hii kinyume. Kwa hiyo, Waisraeli walishika, unajua, wakiingia na mawazo haya, hata wakipanda kwa aina ya dhabihu ambazo walifikiri kwamba Bwana alitaka, na kile ambacho Mungu alitaka hasa ni tamaa ya uhusiano na watu wake na wao kutembea katika haki, unyenyekevu, na haki. Na kwa hiyo hapa katika mistari hii, inasema, unajua, wanakuja nyuma, unajua, nabii ameleta mashitaka haya yote juu yao.

Na kisha wanakuja kujibu na kusema, Niende nini mbele za Bwana na kusujudu mbele za Mungu aliyetukuka? Basi na nini? Na hivi, je! nije mbele zake na sadaka za kuteketezwa, pamoja na ndama wa mwaka wa kwanza? Hivyo ndivyo kiwango. Je, ndivyo Mungu anataka? Je, anataka aina ya kawaida ya dhabihu? Je, ndivyo tunavyopaswa kufanya ili kushughulikia dhambi na mambo ambayo umeleta dhidi yetu? Je! Bwana atapendezwa na kondoo waume elfu, na mito 10,000 ya mafuta? Kwa hivyo wanainua ante kidogo. Je, hiki ndicho anachotaka? Unajua, ni aina hii ya kitu, halafu wanaileta kwa jambo lisilofikirika.

Je! nimtoe mzaliwa wangu wa kwanza kwa ajili ya makosa yangu, mzao wa mwili wangu, kwa ajili ya dhambi ya nafsi yangu? Na kwa hiyo wana namna fulani, tena, kuwa na mawazo ya kimaadili ya jinsi wanavyofikiri walivyo, kwamba Mungu anashughulika nao. Na hivi ndivyo Mungu anavyomwambia nabii. Anasema, amewaonyesha ninyi nyote mnaweza kufa au mzee, ni nini kilicho kizuri na Bwana anataka nini ili utende haki na kupenda rehema na kwenda kwa unyenyekevu na Mungu wako? Na kwa hivyo hapa kuna aina tofauti za mawazo ya kile tunachopata hapa, hata kwa maandiko, kinyume na baadhi ya maombi haya hapa.

Kwa hivyo, rudi kwa mifano maalum hapa. Kwa hivyo, hii ni sala ya kwanza ya Rosili kwa kusanyiko la miungu na miungu ya kike. Na kwa hivyo hapa hii inalinganishwa na msomi haswa, ambaye aliitazama, kama Zaburi ya 88 na 89, na kuangalia yafuatayo.

Na kwa hivyo, huyu ni Christopher Hayes. Kwa hiyo, katika suala la kufanana, Wahiti na Zaburi wote wanabaki gizani na kuomboleza hadi mwisho wao. Maombi haya yanamwacha mzungumzaji wao bado akingojea uingiliaji kati wa Mungu.

Na kwa hivyo hapa bado wanangojea. Kwa hivyo wote wawili wana hiyo. Sala ya Wahiti na 89 ina tabia ya kifalme yenye nguvu.

Kwa hivyo hapa, kwa namna fulani na Mfalme, akijitambulisha na Mfalme, kama tulivyoona hapo awali, tukizungumza juu ya hilo. Wameshiriki mada za kuomba usaidizi kutoka kwa mungu huyo na kuangazia matibabu mazuri ya hapo awali ya mungu. Na kwa hivyo hapa kuna aina ya tafakari ya zamani, kufikiria juu ya matibabu mazuri hapa.

Lakini tofauti hapa ni, unajua, katika Zaburi 88, ni ya mtu binafsi zaidi katika asili na inahusu mateso ya kibinafsi na kifo ikilinganishwa na sala ya Wahiti ambapo Mfalme anazungumza kwa niaba ya taifa na hata anafanya kazi kama kuhani mkuu. Na kwa hiyo hapa yeye ni mwakilishi wa taifa hapa, kinyume na aina hiyo ya asili ya mtu binafsi ya yale tunayopata katika Zaburi, Zaburi 88. Na kisha katika sala ya Wahiti, inajaribu kukiweka mbali kizazi cha sasa kutoka kwa kile kilichotangulia ili kuondosha hatia.

Hivyo hiyo ni aina ya kuvutia hapa. Kwa hivyo hawatambui. Hawataki kukiri hatia.

Wanataka kujitenga na mababu zao, ambao kwa hakika ndio waliotenda dhambi, lakini hawana hatia kwa namna hii. Na kwa hivyo hapa, Mfalme Mursuli anahusisha mateso yake na nadhiri ambayo baba yake aliivunja. Ingawa mababa walifanya ibada, kutangaza hatia yake mwenyewe, taifa la Hatti linabaki na hatia kwa sababu hawakufanya ibada yoyote kwa niaba yao wenyewe.

Na kwa hivyo hapa anarudisha kwa niaba ya ardhi, lakini pia anaweka wazi kuwa hajafanya ubaya wowote. Kwa hivyo tena, umbali huu kutoka kwa kukubali dhambi kwa njia hii. Na hivyo hii ni kinyume na Zaburi 89, ambayo inasisitiza uhusiano na vizazi vilivyopita.

Na hakuna umbali kutoka kwa mababu. Hakuna, unajua, walifanya vibaya, lakini tunafanya sawa. Unajua, hii ni aina ya kutambua hapa.

Kwa hiyo tofauti na sala ya Wahiti, Zaburi 88 na 89 hazitambui sababu ya ghadhabu ya kimungu. Kwa maneno mengine, mtunga-zaburi hazingatii namna ya kulipiza kisasi, bali anamsihi Yehova alete kitulizo. Hivyo si kuhusu, tena, shughuli hapa, lakini kwa kweli kuhusu kuleta unafuu, aina ya hapa, kwa mateso yao ambayo yanatokea kwa njia hii.

Kwa hivyo hapa, kisha tukisonga mbele, kisha tunapoangalia aina hizi za mwisho za mifano, hapa ndipo Mesopotamia zaidi. Kwa hiyo miongoni mwa aina zote za majirani wa Israeli, majirani wa kale wa Mashariki ya Karibu, pengine tuna hapa mkusanyiko mkubwa zaidi wa maombi ambayo yanaweza kulinganishwa na aina ya maombolezo ya kibiblia, yakishughulika zaidi na Sumer na Babylonia. Na kwa hivyo hapa, sala hizi katika nyakati za mapema za Mesopotamia, sala zilizoandikwa kwa miungu, mara nyingi ziliandikwa kwenye vitu vya nadhiri.

Kwa hivyo mara nyingi, unajua, kwenye bakuli, kwenye silaha, aina ya sanamu. Na kwa kweli waliwekwa kwenye mahekalu karibu na mungu ambaye wanajaribu kushughulikia. Na kwa hivyo wangeweza kuleta vitu, kwa kweli, na kuandika juu ya maombi haya, kwenye vitu hivi, kwa njia fulani kufanya kama wakala.

Kwa hiyo walizingatiwa kuwa wanachukua mahali pa sala kuwa daima mbele ya mungu. Kwa hivyo, unaleta kitu hiki kwa sababu mtu anayeomba hili hawezi kusimama hapo mchana na usiku. Wanaleta kitu pale pamoja na maombi yao ili kusimama mbele ya uwepo wa mungu kwa maana hii.

Na kwa hivyo kadiri wakati ulivyosonga mbele, unajua, vitu hivi vilikuwa vya gharama sana, unajua, kupata bakuli hizi na silaha na vitu hivi hapa. Na kwa hiyo mtu huyo, unajua, akiomba, akaanza kuandika maombi haya na barua na kwa namna fulani alikuwa na barua zaidi. Na wakayaandika kwa mungu, na wakayaacha hekaluni badala yake pia.

Na kwa hivyo wanachuoni wamebainisha aina tisa tofauti za sala. Na hivyo katika kitabu changu, unaweza kuona hapa kwenye ukurasa wa 43 na 44 kwa maelezo mahususi ya aina mbalimbali za maombi ambayo, unajua, yalipatikana na aina mbalimbali ambazo zilipatikana kwa njia hiyo, na jinsi zilivyotambuliwa. Kwa hiyo, jambo lingine linalopaswa kuzingatiwa ni kwamba kama vile wale wanaomkaribia mtawala wa kibinadamu hawangekuja mikono mitupu.

Kwa hiyo sala nyingi za Sumeri na Babeli pia ziliambatana na matambiko. Kwa hiyo sio tu kwa kuleta kama sanamu hizi au vitu pamoja na maombi, wanaleta dhabihu au zawadi ili kufurahisha miungu ili maombi yaweze kutimizwa. Na kwa hivyo hapa mila hizi zilitolewa ili kuhamasisha mungu akubali ombi la mtu anayeomba.

Na hivyo tena, aina sana shughuli ya mawazo, hata kama wao ni inakaribia mungu kwa njia hii pia. Kwa hivyo hapa, Jessica McMillan alilinganisha sala ya Sumeri ya maombolezo na Ishtar na aina ya kibiblia ya maombolezo na akabainisha kufanana na tofauti zifuatazo. Hivyo aina ya kuangalia baadhi ya mifano maalum hapa.

Hii hapa, yana baadhi ya kufanana hapa na maalum ni shairi alikuwa na vipengele sawa na maombolezo ya Biblia. Kwa hivyo tunayo baadhi ya vipengele hivyo kama, unajua, maombi, sifa kwa mungu, malalamiko, dua. Kwa hivyo una baadhi ya vipengele ambavyo ni vya kawaida huko.

Pia kuna matumizi ya misemo ya kawaida sawa, muda gani, baadhi ya uwiano wa kimtindo ulioshirikiwa, vifaa vya kishairi na dokezo. Kwa hivyo una mada zinazofanana pia. Kwa hivyo unaona baadhi ya hayo katika aina hizo za maombi kwa njia hii.

Tofauti hapa ni kwamba ilikuwa na sifa nyingi mwanzoni mwa swala. Kwa hivyo hii haipatikani katika maombolezo ya kibiblia. Kwa hivyo tena, kama vile maombi ya Wamisri ambayo yana sifa nyingi mwanzoni, unapata hilo hapa pia.

Na halafu katika Biblia, unapopata, unajua, maombolezo ya kibiblia, hasa, unajua, watu binafsi, unaona tu ya kwamba mtunga-zaburi anakuja tu kwa Mungu na kusema

tu, Ee Mungu, unajua, ama mwamba wangu. Hakuna kitu kama kuja, kumsifu, na kumtia Mungu siagi. Ni kwa namna fulani tu kuja moja kwa moja kwa Mungu na kuzungumza naye kwa njia hii.

Kwa hivyo, hautapata hii katika maombolezo ya kibiblia, au aina hii ya maombi ya kina ambayo hupatikana hapo mwanzo. Na kwa hivyo hapa, wakati maombolezo ya Mesopotamia kawaida yanaweza kuanza na sifa, maombolezo ya kibiblia kawaida huisha na sifa. Na kisha tuliona hilo pia.

Kwa hiyo, wao kwa namna fulani, unajua, huleta hilo kwa njia hii pia. Na kwa hivyo hapa, jambo lingine hapa ni kwamba sala za Sumeri, mara nyingi, huanza na utangulizi wa mtu anayeomba. Kwa hiyo, mtu huyo anajitambulisha kwa miungu.

Kwa hiyo, una mfano huu, mimi ni, unajua, fulani-na-fulani wa fulani na fulani, ambaye Mungu wake ni Marduk. Na kwa hivyo, mungu wa kike huyu ni wa nani? Kwa hivyo, utangulizi huu rasmi unasema wao ni nani, wanahusishwa na Mungu yupi, na kwa nini wako hapa kwa maana hiyo. Utangulizi huu wa kibinafsi unaweza kubadilishwa kwa watu mbalimbali, kwa sababu tofauti, hali, na wanaupa jina.

Na kwa hivyo hatuoni hilo katika maandishi ya kibiblia hapa. Huna mtu anayekuja na kusema, Mimi niko hapa na ninawakilishwa na Mungu huyu au, unajua, kitu kama hicho. Ni tofauti tu.

Na kwa hivyo hii, tena, kioo hiki kinachokuja mbele ya uwepo wa mtawala ni aina ya jinsi ambavyo tunaweza kuiona vizuri zaidi au mtu fulani wa mamlaka ya juu ambaye ameketi katika mahakama. Na hii inaakisi aina hii ya umbali kati ya mwanadamu huyu na miungu. Na kwa hivyo kuna umbali unaoakisiwa katika aina hii ya hitaji la utangulizi ambao hautapata katika Zaburi za kibiblia, zinazomtaja Yahwe kama kimbilio na ngao.

Kwa hiyo ni tofauti sana katika namna ya jinsi tunavyofikiri kuhusu jinsi Zaburi zinavyoonyesha aina hii ya mawasiliano mbele za Mungu pia. Kwa hiyo John Walton anaona kwamba, kama sala za Wamisri na Wakanaani, sala za Wababiloni pia hazisifu miungu yao kwa matendo mahususi ya uungu yanayofanywa kwa niaba ya mtu binafsi. Kwa hivyo tena, ni zaidi ya kuwasifu wao ni nani.

Siyo matendo mahususi ya shukrani kama tunavyopata, unajua, maombi ya kuomboleza na kumshukuru Mungu kwa kusikia au kushughulikia hali maalum. Hizi sio asili maalum. Na kwa hivyo, basi hapa Klaus Westermann anagundua kwamba katika Babeli, huko Babeli, Zaburi kimsingi humsifu yule aliyeko, Mungu ambaye yuko katika ulimwengu wake wa miungu.

Katika Israeli, wao hasa wanamsifu Mungu ambaye anatenda kwa njia ya ajabu kwa kuingilia kati historia ya watu wake na historia ya mtu mmoja-mmoja na washiriki wa

watu wake. Kwa hivyo, miungu iliyosifiwa huko Babeli ina historia yao kati ya miungu. Katika sifa ya Israeli tangu mwanzo hadi mwisho, mada kuu ni historia ya Mungu pamoja na watu wake.

Kwa hivyo tena, asili ya kibinafsi sana ambayo unapata katika maombolezo ya kibiblia, mifano ya kibiblia kinyume na, unajua, miungu inayoshughulika na iliyopo katika ulimwengu wa miungu na aina ya kuwasifu kwa hilo badala ya Mungu kuingiliana nasi kama wanadamu kwa njia hii. Na kwa hivyo kuna tofauti ya kweli katika hilo pia. Na kwa hivyo hapa, kipengele kingine muhimu ni kwamba, unajua, maombi ya toba ni aina ya maombi ya toba yanapojaribu kutambua dhambi na kuungama dhambi ili kutuliza miungu iliyokasirika.

Ingawa mwombaji anakuja kwa kutaka suluhu au kuachiliwa kwa dhambi na matokeo yake kutoka kwa mungu, ambaye hukasirishwa kwa sababu ya kitendo fulani cha mwenye kuswali ambacho hakijaainishwa ndani ya Swala. Kwa hiyo hapa wanakuja wakijua hilo, unajua, wamefanya jambo baya na wanajaribu kutuliza. Ni kuhusu kutuliza miungu.

Unajua, tulifanya makosa gani? Je, tunawezaje kurekebisha hilo? Na mara nyingi hii ilifanywa kwa njia ya matusi, ambayo pia yalikuwa maarufu sana, au vitendo vya kitamaduni, kama vile maagizo maalum. Kwa kweli walipata maandishi ambayo yanasema, unajua, fanya hivi na ufanye vile. Kwa hivyo ni mfano mzuri zaidi wa kile wanachohitaji kufanya.

Kwa hivyo yanaambatana na maagizo, ambayo ni pamoja na matumizi ya hirizi, kuweka damu kwenye nyumba, kuchoma vitu, kuondoa uovu, kusababisha, unajua, basi mambo haya yote ambayo yanasababisha mateso. Kwa hivyo wanajaribu kupunguza mateso. Na kwa hivyo kuna aina ya hatua ambazo wanahitaji kuchukua.

Na kwa hivyo zaburi za kibiblia ni tofauti sana. Siyo porojo. Hawana maelekezo wazi.

Haziambatani na, unajua, aina ya vitendo vya ibada ili kupunguza maumivu. Hutapata hilo. Unajua, hatutavaa hirizi ili maumivu yetu yaondoke au kitu kama hicho.

Kwa hivyo hautapata chochote kinachofanana kwa maana hiyo pia. Kama Misri, maombi ya Mesopotamia pia yalichukua msimamo wa kutojua kuhusu dhambi. Kwa hivyo sababu ni tofauti, ingawa.

Kwa hivyo, unajua, kama tulivyozungumza, na mtazamo wa Wamisri, na, unajua, uelewa wa Ma'at na haki hapa, kwa hivyo badala ya kuogopa hukumu au kuchangia machafuko, sala za Mesopotamia zilisihi ujinga kwa sababu hawakujua kabisa walichokifanya ili kuwaudhi miungu tofauti. Kuna miungu mingi sana.

Hawana hakika, unajua, ni nani walimkosea hapa. Kwa hivyo ni aina ya zaidi ya ujinga wa kile ambacho kinaweza kuwa kichukizo kwa mungu mmoja kinaweza kuwa kichukizo kwa mungu mwingine. Na kwa hivyo sio aina ya kujua hasa ni nini kilitokea au walifanya nini kuleta aina ya maafa ambayo wanapitia kwa njia hii.

Na kwa hivyo, hapa, pengine madai ya ujinga hayapo katika Biblia kwa sababu mtazamo wa Israeli si mtazamo wa ulimwengu wa miungu mingi. Na kwa hiyo unapokuwa na miungu mingi, ni vigumu kufuatilia, unajua, dhambi ambazo zingeweza kuwakasirisha miungu mbalimbali kwa njia hiyo pia. Na kwa hivyo tofauti nyingine hapa ni kuna jukumu la waamuzi.

Na kwa hivyo hapa katika sala hizi za Mesopotamia, una watu ambao wana waamuzi ambao watasimama mahali pako ili kubishana kesi yako kwa njia hii. Na kwa hivyo, inatokana na mtazamo huu wa ulimwengu wa ushirikina kwamba mungu mmoja angeweza kweli kumwomba mtu anayeomba kwa miungu mwingine. Kwa hivyo watu wangekuwa na miungu yao ya kibinafsi au miungu ya kienyeji ambayo inaweza kweli kuja na kufanya maombezi kwa zaidi, unajua, mtu aliye juu zaidi kwenye daraja au uongozi na kuwaomba kwa njia hii.

Na kwa hivyo, wanakuja kwa niaba ya mtu anayeomba kama mungu kwa njia hii. Na hivyo kuwa na waamuzi kwa njia hii. Na kwa hivyo hapa, sifa moja ya kawaida hapa ni uombezi wa mungu mmoja kabla ya mungu mwingine kwa niaba ya mwombaji.

Kwa hiyo si mara chache, mtu anayeteseka atasali kwa mungu wake binafsi ili aingilie kati kwa niaba yake mbele ya miungu ya juu au hata kinyume chake. Kwa hivyo, kwa kweli una aina hiyo ya mkutano. Hawawezi kuja moja kwa moja kwa mungu mkuu.

Kwa kweli wanahitaji kuja kupitia mungu wao wa kibinafsi. Na kwa hivyo hapa, uongozi huu ulikuwepo na watu binafsi hawakuwa na uhusiano wa kibinafsi na, unajua, mungu mkuu wa juu kwa maana hii. Na kwa hivyo hapa, ilikataa uhuru kamili kwa mungu yeyote wa kibinafsi.

Lakini inafurahisha kwa sababu hata hivyo, miungu ya ngazi ya juu mara nyingi ilisifiwa kana kwamba ilikuwa na mamlaka kamili. Hivyo hiyo ni aina ya kuvutia katika jinsi wao ni kushughulikiwa hata katika aina hii ya maandiko pia. Na hivyo hapa, hizo ni baadhi ya kufanana na tofauti kwamba sisi kupata hapa.

Na kwa hivyo hii hapa iko Mesopotamia, pia kuna aina tofauti inayoitwa Sumerian city inaomboleza. Na kwa hivyo, sala nyingi ambazo nimejadili hivi punde zilizingatiwa kuwa sala za kibinafsi zaidi, unajua, dua kwa mungu. Na aina hii kwa kweli ni aina tofauti ya aina ambayo ni ya ushirika zaidi kwa njia fulani, au aina ya maombolezo ya jiji ni aina ya jinsi tunavyoiona.

Kwa hivyo, maombi haya yaliomboleza kuanguka kwa miji na kutafakari juu ya umuhimu wa matukio haya yaliyotokea. Kwa hiyo, ni nini kilileta anguko, unajua, kujengwa upya kwa jiji na mambo kama hayo. Kwa hivyo, ingawa wao ni tofauti na aina ya maombolezo ya jumuiya katika Zaburi, wanaweza kufahamisha uelewa wetu kuhusu kitabu cha Maombolezo.

Kwa hivyo, kama nilivyorejelea hapo awali, kitabu cha Maombolezo ni aina fulani ya maombolezo ya uharibifu wa jiji la Yerusalemu. Na hivyo, una hapa baadhi ya watangulizi katika suala la Sumeri mji analalamika kwamba, unajua, kwamba ni kitu ambacho kwa kweli taarifa kitabu cha Maombolezo? Unajua, tunaweza kuona hilo? Kwa hiyo wasomi wamepata maombolezo matano ya jiji la Sumeri huko Mesopotamia. Kwa hivyo hizi ndizo aina tano za maombolezo juu ya uharibifu wa Uru, hizi ndizo tano ambazo labda ni maarufu sana tunapofikiria juu ya aina ya maombolezo ya jiji la Sumerian na jinsi yanavyojadiliwa.

Na kwa hivyo hapa maombolezo haya yaliandikwa kwa kujibu uharibifu wa miji tofauti huko Sumer. Kwa hivyo unaweza kupata hapa yaliyomo na muundo wa hizi tofauti, lakini pia walishiriki mada. Kwa hivyo, tena, kama tunavyoona katika aina yoyote ya aina, wana aina fulani ya mada zilizoshirikiwa kwa njia hii.

Kwa hiyo wote walizungumza juu ya kuharibiwa kwa jiji na hekalu na mmoja au zaidi ya wafuatao. Kwa hiyo kwa kweli una aina ya uharibifu wa tukio lililotokea, iwe kama mashambulizi ya kijeshi au tauni au ukame au njaa, na pia ulizungumza juu ya kupoteza wakazi, uamuzi wa mungu kuharibu jiji, kuachwa kwa mungu mlinzi wa jiji. Kwa hiyo hapa mungu kwa kweli anaondoka katika jiji hilo, pamoja na urejesho wa jiji na hekalu, na kurudi kwa mungu mlinzi.

Hivyo una mchakato huu wote kwamba ni aina ya hata alluded au kuongelea hapa katika haya. Na kwa hivyo baadhi ya wasomi wanapendekeza kwamba maombolezo haya ya jiji yalisomwa au kutumika wakati wa kujenga upya miji. Kwa hiyo baada ya uharibifu na wao kujengwa upya na hekalu lao kurejeshwa, kwa hakika wangepasoma haya nyakati hizi kwa njia hii.

Vile vile, kulikuwa na fomu ya baadaye. Kwa hivyo aina ya maendeleo ya aina hii ya jiji la Sumeri inalalamika, kwa kweli walikuwa na aina tofauti zinazoitwa Bales na Urshimas. Na hizi zilikuwa aina ya derivative kutoka kwa maombolezo haya ya asili ya jiji.

Lakini hizi kwa kweli aina ya alikuwa kidogo zaidi vagueness zaidi kwao. Wakawa wa kawaida zaidi katika asili. Kwa hivyo aina yao, labda inaweza kutumika kuzoea kwa urahisi zaidi kwa njia hii.

Na kwa hivyo haya yalitumiwa wakati patakatifu pa kuinuliwa na kurejeshwa, na urejesho na urekebishaji wa hekalu ulikuwa tafrija kuu katika watawala wa zamani

wa Mashariki ya Karibu. Lakini pia hutumiwa wakati wa sherehe za Akitu kwa njia hii. Na kwa hivyo hapa unaweza kuona kwamba hizi zilikuwa karibu wakati huo huo, lakini pia ni za kawaida zaidi katika asili.

Na kwa hivyo watangulizi wao ni wa aina zaidi walikuwa mahususi zaidi katika hili. Hii inawasaidia kukabiliana na hali tofauti vizuri kidogo pia. Kwa hiyo, unachopata hapa ni kwamba ingawa wasomi wanatofautiana kimaoni, unajua, wengi wanaamini kwamba Kitabu cha Maombolezo kinaakisi baadhi ya mambo ambayo unapata hata katika maombolezo haya ya jiji la Sumeri.

Na kwa hivyo hapa, ninachotaka kuashiria, pia, kwa ujumla, tunapofikiria kulinganisha na, unajua, majirani wa zamani wa Mashariki ya Karibu wa Israeli na aina tofauti za fomu na maandishi na sala na mambo ambayo tunapata hapa ni, unajua, tukifikiria hapa, hata Kitabu cha Maombolezo na jiji la Sumeri huomboleza. Kwa hivyo ni kuonyesha kuwa fasihi haitokei katika ombwe. Kwa hivyo hata tunapoangalia maombolezo ya kibiblia na kufikiria juu ya hilo, haitoki kutoka kwa ombwe.

Wana muktadha wa majirani. Wana muktadha ambao fomu hizi zinatoka hapa. Na kwa hivyo hapo awali, unajua, ushawishi wa muktadha na prototypes za hapo awali zinaweza kutumika kuunda kazi za baadaye.

Na hivyo hapa tunaweza kuona baadhi ya kufanana na aina ya Biblia ya mifano. Tunaweza pia kuona tofauti nyingi huko pia. Na hivyo athari hizi si lazima kioo uelewa wa kitheolojia au falsafa ya kazi ya awali, ingawa kuna mfanano zilizopo, na tofauti inaweza kuwa funzo na mwanga.

Na kwa hivyo nadhani jinsi unavyoweza kuona hili, hata kwa Kitabu cha Maombolezo na kisha yale yote ambayo tumechunguza, tunaweza pia kuona kwamba inaweza kuwa mafunzo kwetu tunapofikiri juu ya maombolezo ya Biblia na jinsi ilivyo tofauti, tunawezaje kujifunza? Na hapo ndipo mahali ambapo, unajua, sehemu hii ya mwisho inazungumzia, unajua, baada ya kuipitia kwa ufupi sana baadhi ya mifano hapa, tunawezaje kujifunza kutokana na kufanana na kutofautiana? Kwa hivyo tunapoangalia maombi ya majirani wa Israeli, hii inatusaidiaje tunapotamani kurejesha maombolezo ya kibiblia tunapofikiria juu ya kile unachokijua kibiblia, ni nini tofauti kuhusu maombolezo ya kibiblia na jinsi aina ya maombolezo katika Agano la Kale inavyoonyesha utamaduni wa wakati wake na yanatofautiana vipi pia? Na kwa hivyo tunapata nini katika hilo? Je, hilo linawezaje kufundisha, na tunawezaje kurejelea na kujifunza kutokana na tofauti hizi katika yale tunayopata katika mifano hii pia? Na kwa hivyo ninapenda kwanza kuzungumza kidogo sasa katika muhtasari, unajua, nikiangalia aina hizo zote tofauti hapa, unajua, ni nini kufanana? Je! ni tofauti gani? Je, tunaweza kujifunza nini hasa kutokana na haya, na ni nini kinachoweza kutokea kutokana na hili? Na kwa hivyo, hapa kuna jambo moja ambalo ni sawa: kama vile majirani wao walivyotoa sala zao kwa miungu wakati wa nyakati ngumu, na

walikuwa na, unajua, vipengele sawa, misamiati, na mandhari, unaweza kupata kwamba Israeli inafanya vivyo hivyo pia. Kwa hivyo, nadhani hiyo inazungumza juu ya asili ya mateso, asili ya ulimwengu ya aina ya hali katika maisha yetu ambayo tunahitaji kutafuta msaada na dua. Na kwa hivyo hapa tunaweza kupata kwamba aina hii ya kuja kwa miungu wakati wa nyakati ngumu.

Mtazamo wao wa ulimwengu ulikwenda zaidi ya ulimwengu wa mwili. Na kwa hivyo hapa, unajua, haikuwa ulimwengu wa nyenzo tu uliokuwepo kwa ajili yao. Walitambua kwamba kulikuwa na kitu zaidi ya ulimwengu wa kimwili na hivyo aina ya kudokeza na aina ya kuja mbele ya miungu.

Wanaamini kwamba miungu ndiyo iliyosimamia haki na kuleta uthibitisho, uponyaji na unafuu. Na hivyo aina ya kukiri hapa kwamba inakuja, unajua, nje yao wenyewe, aina ya hata kutoka ulimwengu wa kiroho na kutoka kwa miungu ambao kuzingatiwa haki na aina ya kuwa, unajua, kwamba aina ya nguvu katika maana hiyo. Waliamini kuwepo kwa viumbe vya kiungu na uwezo wao wa kumsaidia mwenye kuswali.

Na kwa hivyo hapa kuna ushiriki hapa na ulimwengu wa kiungu na, unajua, ulimwengu wa mwili na mtu anayeomba pia. Na kwa hivyo haikuwa tu mungu ambaye yuko mbali, lakini wanaweza kushiriki hapa. Na pia waliona viumbe wa kimungu kuwa na uwezo mkubwa kuliko wanadamu.

Kwa hivyo, haishangazi kwamba miungu ilisifiwa sana kwa tabia na matendo yao ya jumla yaliyoonyeshwa katika uumbaji na kudumisha ulimwengu. Na kwa hivyo hapa kwa kutambua hilo, unajua, wanadamu wana mipaka katika uwezo wetu na kwamba tunahitaji aina fulani ya kuja kwa mtu wa juu wa mamlaka kuu kwa maana hiyo. Na hivyo kuwa na aina hizo za kufanana na kukaribia hapa mungu na miungu kwa maana hiyo pia.

Kwa hivyo basi, tunapofikiria juu ya tofauti hapa, unajua, kuna tofauti za kimsingi za kitheolojia, ambazo zinaweza kujumlishwa katika aina kuu mbili zifuatazo. Kwa hivyo aina ya kufikiria kuna aina mbili kuu ambazo ningeainisha tofauti hizi. Na la kwanza hapa lingekuwa jinsi walivyotazama uhusiano kati ya wanadamu na wa Mungu.

Kwa hivyo, hapa, haswa zaidi, uhusiano ulitazamwaje kati ya wanadamu na wa kiungu? Ingawa walijua hilo, unajua, wanadamu walikuwa na mipaka katika uwezo wao, na miungu ilikuwa na nguvu zaidi. Unajua, ni nini kilionyesha jinsi walivyoona uhusiano na jinsi walivyoingiliana? Kwa hivyo la kwanza hapa ni, unajua, hakika huu mtazamo wa ulimwengu wa ushirikina dhidi ya Mungu mmoja na jinsi wanavyoona. Na kwa hivyo, hapa mtazamo huu wa ulimwengu wa ushirikina ulifanya iwe vigumu kwa mwingiliano huo wa kibinafsi na miungu yote.

Kwa hivyo, maombi hayakuonyesha uhusiano wa karibu. Kwa hivyo hili ni jambo ambalo liko wazi sana hapa, kwa sababu unapokuwa na miungu mingi, ni vigumu,

unajua, kuwa karibu nao wote kwa njia hiyo. Na hivyo ni aina ya wewe kuona kwamba ilikuwa si lazima uhusiano wa karibu katika jinsi yalijitokeza na jinsi, wakati wao mbinu hiyo, ambayo ni tofauti sana na Biblia.

Na kwa namna hiyo, ilitengeneza pia mtazamo wao wa dhambi. Na kwa hivyo, iwe ni ujinga wa dhambi, haswa kwa aina ya uelewa wa Wamisri ambao hawakutaka, unajua, kushiriki na kuchangia machafuko, au kwamba ilikuwa ngumu kufuatilia kile walichofanya ili kukasirisha au kukasirisha miungu tofauti. Kwa hiyo hapa ilitengeneza jinsi walivyoona dhambi na kile walichofanya vibaya, au namna ya jinsi wanavyoiondea miungu yao kwa njia hiyo, na wanapokuwa wakiwasihi.

Kwa hiyo hili lilihitaji haja ya maombezi kwa miungu kutoka kwa miungu au kwa mtu anayeomba. Kwa hivyo kuwasaidia kupata upendeleo, kwa sababu kulikuwa na uongozi huu uliokuwepo. Kwa hiyo hapa hawakuweza kufanya hivyo peke yao.

Ilibidi wawe na miungu mingine kuja kuwasaidia, miungu yao ya kibinafsi, watu wa kuja kama wapatanishi katika hili. Haitoshi kupatana na mungu wa kibinafsi. Walihitaji kusaidiwa na miungu ili kuhakikisha hali njema kwa ujumla.

Kwa hiyo walihitaji, unajua, kutandaza nyavu zao kwa upana, kuhakikisha kwamba kila kitu kitakuwa sawa. Na kwa hivyo hapa ufahamu wao ulichangia maana ya umbali wakati wa kumkaribia Mungu. Kwa hiyo, walihitaji kujitambulisha na kuja na zawadi au matoleo.

Na kwa hivyo hapa inaweza kuwa rasmi sana. Kwa kweli wanapaswa kujitambulisha kwa miungu ya juu. Kwa kweli ilibidi waone ikifanya kazi zaidi, kuleta aina fulani, unajua, dhahibu na matoleo hapa au zawadi ili ombi lao lisikike.

Pia walianza mwingiliano wao kwa sifa nyingi sana ili kuhakikisha mwitikio chanya. Kwa hiyo iliwabidi kuweka mguu wao ulio bora zaidi ili miungu iwe tayari kusikia na kujibu ombi lao. Tofauti nyingine ni kwamba, unajua, kuna uhusiano wa mbali zaidi na Mungu katika suala la wewe huna maombi mengi ya shukrani, majibu yoyote ya kibinafsi ambayo wanazungumza hapa na kutangaza, unajua, kuhusishwa na kile mungu amefanya kwa mtu binafsi.

Ni sifa zaidi katika hali ya jumla kuliko utambuzi wa kile miungu imefanya kwa mtu binafsi kwa maana fulani. Na hapa maombi yao yanasisitiza mambo ya kizushi ya miungu yao. Kwa hiyo, aina ya, tena, kuonyesha umbali mkubwa kati ya miungu na ulimwengu wa binadamu.

Na hivyo hapa umbali mkubwa kwa maana hiyo pia. Kwa hivyo, hapa, jambo lingine la kufikiria ni jinsi wanavyoona uhusiano kati ya miungu na wanadamu. Kwa hiyo, hapa ndipo Agano la Kale halionyeshi mtazamo huu wa ulimwengu wa ushirikina.

Na hivyo, Yehova ndiye Mungu pekee. Kwa hivyo yeye ndiye muumbaji na msimamizi wa ulimwengu. Kwa hiyo, hazionyeshi, Zaburi hazionyeshi Mungu ambaye ameondolewa.

Na kwa hivyo hapa tunaonyesha kwamba Mungu kwa kweli, unajua, ni wa karibu sana. Kwa hiyo, una hata katika Zaburi 2710, mtunga-zaburi anatangaza kwa uhakika kwamba hata kama wazazi wake mwenyewe walimwacha, anajua kwamba Bwana bado angemjali. Ninamaanisha, ukaribu ni tofauti sana, kwa hivyo ni dhahiri kutoka kwa aina ya maombi ambayo tunaona yakiigwa katika yale mengine hapa.

Na kwa hivyo hakuna utangulizi rasmi unaohitajika wakati wa kumkaribia Yahweh. Alimjua mtunga-zaburi kiundani hata kabla hajazaliwa, inasema katika Zaburi 139. Na kwa hivyo hapa kuna hisia ya kweli ya urafiki ambayo mtunga-zaburi anaifahamu, na anajua aina hii ya uhusiano ambao anao na Yahweh.

Israeli pia walikuwa na uhusiano huu wa agano maalum. Na kwa hivyo anaweza kuleta, bila kujifanya hapa, anaweza tu kuingia na kuleta maombi yake. Na hivyo hatakiwi kumsifu Mungu sana.

Kwa hivyo, huoni sifa zozote za kina zinazotokea katika maombi haya ya maombolezo hapo awali. Kwa kawaida ni aina ya ombi hili au kumwita Mungu katika mazungumzo ya moja kwa moja kwa Mungu na kisha kuingia katika ombi na maombolezo kwa njia hiyo pia. Kwa hivyo hapa kunaweza kusababisha moja kwa moja kwenye maombolezo na ombi pia.

Wanaweza kuingia bila kupata upendeleo wa mtu wa tatu. Huna mpatanishi kwa maana ya maombi haya. Unajua, Mungu mmoja akiomba kwa niaba ya hilo.

Huna mfano wa namna hiyo kwa maombi haya ya maombolezo. Walikuwa na hawakuwa na kuja bila dhambi au kuja bila, unajua, kuweka tabia zao bora. Kwa hiyo, badala yake, mara nyingi mtunga-zaburi alionyesha uchungu na mahangaiko yao na kisha akakubali kwa uhuru hatia na vilevile kutokuwa na hatia.

Na kwa hivyo, hawakulazimika kujitenga na watangulizi wao ili kuondoa hatia. Lakini walijihusisha na dhambi zao. Walikuwa waaminifu katika nia zao, kama walivyokuja kabla ya hapo.

Na kwa hivyo kile ninachofikiri ni cha kushangaza hapa ni, unajua, kama waumini wa Agano Jipya, tunaweza kupata ushirika mkubwa zaidi kama watu wa Mungu kwa sababu Roho Mtakatifu anaishi ndani yetu, kama inavyosema katika 2 Wakorintho. Kwa hiyo hii inapaswa kututia moyo kuja mbele za Mungu kwa ujasiri. Kwa hivyo hata tunapofikiria juu ya maombi ya kuomboleza na hata kujiomboleza hapa, unajua, shida iliyofanyika msalabani imetupa ufikiaji wa kiti cha neema.

Na kwa hivyo hapa, hata tunapoona maombi haya ya maombolezo kama njia za sisi kuomba, tunaweza kuwa na ujasiri zaidi na kuelewa kwamba hii ni msingi kwetu. Na tunafikiria kuhusu kurejesha maombolezo ya kibiblia, ambayo yanatokana na aina ya maombolezo yanayopatikana katika maandiko, kwamba sisi kwa kweli, kama waumini wa Agano Jipya, tunaweza kuingia kwa ujasiri na kutambua urafiki huu ambao tunaweza kuwa nao na Mungu pia. Na hivyo, Agano la Kale daima inazungumza juu ya Mungu kusikia kilio cha watu wake na kuwaokoa.

Tunapata hilo katika kitabu cha Kutoka. Na kwa hivyo hapa, aina ya sifa ya kutangaza au shukrani kwa kawaida ilihusishwa na maombolezo ya mtu binafsi. Kwa hivyo hapa, hii ni kitu tofauti sana.

Kwa hivyo, una, unajua, na Herman Gunkel, aina ya kutambua aina nne tofauti za aina katika Zaburi. Mojawapo ni Zaburi za Kushukuru, na kwa kawaida huhusishwa na maombolezo na maombolezo ya mtu binafsi. Na hivyo hapa ni aina ya majibu ya Mungu na majibu yake kwa maombi ya mtu binafsi.

Na hivyo sifa ya kutangaza ni matokeo ya tendo na uingiliaji kati wa Mungu, chanzo cha sifa tangazo. Na hivyo, hii ni aina ya kuvutia hapa. Tena, ukweli kwamba sifa za kutangaza zipo katika Biblia ni ushuhuda kwamba sala za maombolezo haziendi bila kusikilizwa.

Na nadhani hiyo ni muhimu kwetu. Unajua, hatuombi kwa Mungu kwamba tunatumaini angesikia. Tunasali kwa Yehova, baba yetu wa mbinguni.

Na yeye peke yake ndiye anayeweza kujibu. Na anajibu. Na kwa hivyo tunaona kwamba hata katika Zaburi, anajibu.

Na kwa hivyo kama alivyojibu mtunga-zaburi, anaweza kutujibu pia. Na kwamba hatutupi tu maombi yetu katika shimo hili la ulimwengu wa kiroho au katika ulimwengu bila aina yoyote ya uhakikisho wa kusikilizwa. Kwa kweli tunapata mifano ya kimaandiko hapa kwa njia hii.

Na kwa hivyo hatuko peke yetu katika mateso yetu. Na kwamba hata kwetu sisi waamini wa Agano Jipya, Yesu hutuombea na kutukumbusha kwamba, mwajua, yeye ambaye hakumwachilia mwana wake mwenyewe, bali alimtoa kwa ajili yetu. Nitaonyesha jinsi tunavyoweza pia, pamoja naye, kutupa mambo yote kwa neema ili tuwe na ujasiri hata tunapomba maombolezo pia.

Kwa hivyo njia ya pili ambayo kwa suala la tofauti hapa ni ya kitheolojia ni, unajua, jinsi maombi yanavyofanya kazi. Na kwa hivyo hapa, kama ulivyosoma, maombi mengi yalikuwa ya shughuli. Kwa hiyo Wahiti walikuwa wanakuja mbele za Mungu ili kutoa sababu na hoja za kwa nini Mungu ashawishike kusamehe au kuondoa dhambi na mateso.

Mkazo wao haukuwa kuomba rehema au msamaha. Na kwa hivyo ni tofauti sana kwa maana hiyo. Sababu pia mara nyingi tunahusiana na kampuni yetu kwa dhabihu na matoleo yanayoletwa na kuahidiwa na mwombaji.

Na kisha unaona pia katika maombi haya ya Wababiloni wa Kisumeri, yanachukuliwa kuwa ni uzushi, hivyo aina ya matambiko na karama na mambo ambayo walihitaji kufanya. Na kwa hivyo walikuwa wakifanya haya ili kuhakikisha matokeo chanya. Kwa hivyo majibu yalitegemea kuhakikisha kwamba wanafanya matambiko haya kwa usahihi, kuleta zawadi zinazofaa, na kufanya mambo yanayofaa hapa.

Na kisha pia mila hizi mara nyingi zilijumuisha matusi ambayo yaliimarisha mawazo ya shughuli. Kwa hivyo, ni mawazo ya shughuli nyingi, kama unavyofikiria. Kwa hivyo mchakato wa hatua kwa hatua labda ulikuwa rahisi na salama wakati wa kumkaribia Mungu kuliko kuja na kujisalimisha kamili na mazingira magumu.

Hivyo hiyo ni kweli tofauti hapa. Unapofikiria juu ya hilo, aina hiyo ya mawazo hapa na jinsi maombi yanavyofanya kazi, unajua, kama vile tunapokuja, si kama inatubidi kufanya hivi na hivi na hivi na kuhakikisha kwamba tunafanya vizuri ili tupate matokeo sahihi. Ni kweli unapata katika kitabu cha Zaburi hapa.

Na kisha maombolezo ni Zaburi tu zinazomimina mioyo yao, zikija katika mazingira magumu. Ni tofauti sana na kuja na mawazo ya muamala na aina ya jinsi unavyoweza kuona mambo kwa njia hii. Na hivyo hapa, ingawa kuna istilahi sawa katika Zaburi, Agano la Kale ni tofauti hapa ambapo inasema, unajua, Yehova aliona haki na haki kuwa muhimu zaidi kuliko dhabihu.

Na hapa ndipo unapoona kuwa kutenda haki na haki kunakubalika kwa Bwana kuliko dhabihu. Na kwa hivyo hapa, kwa maneno mengine, Yehova hashawishiwi kutenda kwa dhabihu au matoleo tu. Na hivyo mtunga-zaburi hatoi nadhiri za sifa, kama tunavyoona, lakini hazifanyi kazi kama porojo.

Sio kitu kimoja. Kwa hiyo, sifa si badala ya dhabihu. Nadhiri haitolewi ili kuhakikisha matokeo chanya.

Badala yake, ilikuwa sehemu ya mpito kutoka kwa maombolezo na dua hadi sifa. Na kwa hivyo, hii ni muhimu kwa sababu tunapofikiria juu ya maombolezo ya kibiblia na kurejesha maombolezo ya kibiblia, inasisitiza kwamba maombolezo ya kibiblia ni mchakato. Kwa hivyo, sio tu kwa njia hii ambayo unaingia na muamala.

Sio fomula. Sio uzushi. Tunapoomboleza mbele za Mungu, hakika tunamngoja.

Tunakuja mbele za Mungu kwa njia hii. Kwa hivyo, tunapomimina maumivu yetu na tamaa zetu, maumivu na aibu na mateso, hatushiriki katika ibada ya shughuli. Tunakuja mbele za Yehova, ambaye ni baba yetu wa mbinguni.

Tunashiriki mawazo yetu ya kina, matamania na matumaini. Ni katika mchakato huu ambapo mtunga-zaburi mara nyingi hupata mtazamo mpya na matarajio mapya ambayo husababisha tumaini kubwa zaidi. Kama vile Ayubu na Habakuki walivyopewa mtazamo mpya kupitia kukutana kwao na Mungu, zaburi nyingi za maombolezo pia zinaonyesha mabadiliko haya.

Na kwa hivyo, sala za maombolezo za kibiblia sio dua, na sio tu kujadiliana au kumdanganya Mungu katika vitendo. Badala yake, wanamshirikisha Mungu katika kujitoa kikamilifu na kuathirika. Na kwa hivyo, nadhani hilo ni jambo ambalo tunahitaji sana kulitia moyoni tunapofikiria kuhusu kurejesha maombolezo ya kibiblia, na tunafikiria kuhusu maombi na jinsi tunavyomshirikisha Mungu.

Na kwa hivyo, haya ni napenda tu kufunga wakati wetu hapa na maswali ya kutafakari, unajua. Kwa hiyo, baada ya majadiliano mafupi kuhusu maombi ya majirani wa Israeli, yanatusaidiaje kuona hali ya pekee ya maombolezo ya kibiblia, unajua, aina ya kutokea kutokana na muktadha huo? Je, ni nini cha pekee sana kuhusu kile tunachopata katika Biblia? Na nadhani kuna mambo mengi ambayo tunaweza kushukuru na kushukuru. Na kwa hivyo, ni tofauti gani za jumla za kitheolojia kati ya mtazamo wa Agano la Kale wa Mungu dhidi ya ule wa majirani zake? Na tofauti hizi zinaathirije maombi yao? Na kwa hivyo hapa tukifikiria jinsi wanavyomwendea Mungu, jinsi walivyoomba kwa njia hii, na ni tofauti gani mahususi, na ni zipi zilizokuvutia zaidi? Na tofauti hizi zinakusaidiaje kuthamini maombolezo ya kibiblia na kile tunachopata katika maandiko? Kwa hiyo, asante.

Huyu ni Dk. May Young katika mafundisho yake ya Kulinganisha Maombolezo kutoka kwa Majirani wa Kale wa Mashariki ya Karibu wa Israeli, Kipindi cha 2.